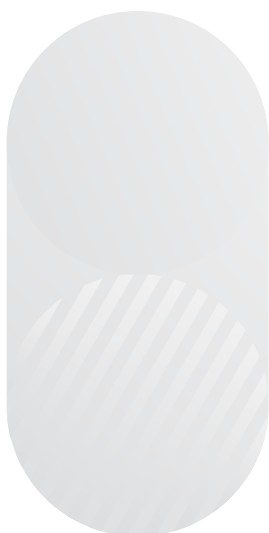
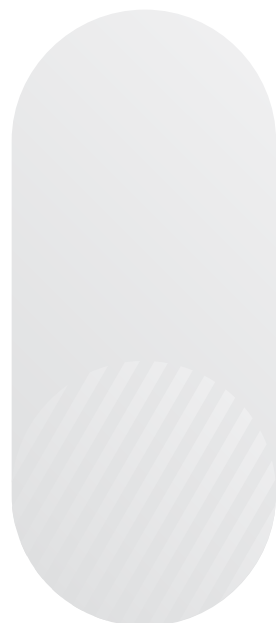

Budżety jednostek samorządu terytorialnego w województwie podlaskim w 2022 r.

Budgets of local self-government units
in Podlaskie Voivodship in 2022

Budżety jednostek samorządu terytorialnego w województwie podlaskim w 2022 r.

Budgets of local self-government units
in Podlaskie Voivodship in 2022

Opracowanie merytoryczne

Content-related works

Urząd Statystyczny w Białymstoku
Statistical Office in Białystok

pod kierunkiem
supervised by

Ewy Kamińskiej-Gawryluk

Zespół autorski

Editorial team

Natalia Jurylik, Anna Rogalewska, Urszula Słucka

Prace redakcyjne

Editorial work

Sylwia Monika Jasińska, Anna Szeszko

Tłumaczenie

Translation

Kinga Justyna Karwowska

Skład i opracowanie graficzne

Typesetting and graphics

Sylwia Monika Jasińska

Publikacja dostępna na stronie

Publications available on website

bialystok.stat.gov.pl

Przy publikowaniu danych Urzędu Statystycznego prosimy o podanie źródła

When publishing Statistical Office data — please indicate the source

Przedmowa

Urząd Statystyczny w Białymstoku przekazuje Państwu kolejną edycję publikacji pt. „Budżety jednostek samorządu terytorialnego w województwie podlaskim”, w której zaprezentowano szeroki zestaw informacji o dochodach, wydatkach i wynikach budżetów podlaskich gmin, powiatów i miast na prawach powiatu oraz o budżecie województwa. Przygotowano ją w wersji elektronicznej, a tablice zostały sporządzone w formacie XLSX w celu ułatwienia Odbiorcom prowadzenia własnych obliczeń i analiz.

Opracowanie składa się z części analitycznej oraz tabelarycznej. Komentarz analityczny zawiera opis sytuacji finansowej jednostek samorządu terytorialnego województwa zilustrowany wykresami. W tablicach przedstawiono wielkość i strukturę budżetów oraz ich zróżnicowanie wynikające z odmiennych zadań realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego różnych szczebli.

Dane zaprezentowane w publikacji dotyczą jednostek samorządu terytorialnego z terenu województwa podlaskiego, a wybrane informacje i wskaźniki przedstawiono na tle kraju. W opracowaniu zostały zamieszczone dane za 2022 r., ale w celu uzyskania pełniejszego obrazu finansów publicznych w regionie, podstawowe informacje zaprezentowano w zestawieniu z wynikami z lat 2005–2021.

Przekazując Państwu niniejszą publikację, mam nadzieję, że będzie ona źródłem przydatnych informacji dla osób i instytucji zainteresowanych problematyką finansów samorządowych w województwie podlaskim. Jednocześnie zwracam się z uprzejmą prośbą o przekazywanie uwag i sugestii, które będą pomocne w kształtowaniu treści jej kolejnych edycji.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego w Białymstoku

Ewa Kamińska-Gawryluk

Białystok, październik 2023 r.

Preface

Statistical Office in Białystok is pleased to present the next edition of the publication “Budgets of local self-government units in Podlaskie Voivodship” containing a wide set of data on budget revenue, expenditure, and financial results of gminas, powiats, cities with powiat status as well as the voivodship budget. The publication has been prepared in an electronic format and tables have been presented in an XLSX format so as to make it possible to easily do calculations and prepare analyses by the Reader himself.

The elaboration consists of analytical and table parts. The analytical commentary contains the description of the financial situation of local government units of the voivodship with charts to illustrate the situation in a better way. The tables present budgets, their structure, and differences between them stemming from the differences of the tasks carried out by local government units at different levels.

Data presented in the publication concern local government units from Podlaskie Voivodship whereas certain information and indices have been presented against the background of the country. Data presented in the publication concern 2022 but to provide a more complete view of public finances in the region, basic information has been presented together with the results from 2005–2021.

Presenting this publication, I hope it will be a source of useful information for individuals and institutions interested in the theme of local self-government finances in Podlaskie Voivodship. At the same time, I would like to ask for comments and suggestions that would be helpful in preparing next editions of this publication.

Director
Statistical Office in Białystok

Ewa Kamińska-Gawryluk

Białystok, October 2023

Spis treści

Contents

Przedmowa	3
Preface	4
Objaśnienia znaków umownych. Ważniejsze skróty	7
Symbols. Major abbreviations	
Synteza	8
Executive summary	
Budżety jednostek samorządu terytorialnego	8
Budgets of local self-government units	
Budżety gmin	11
Gminas' budgets	
Budżety powiatów	14
Powiats' budgets	
Budżety miast na prawach powiatu	16
Budgets of cities with a powiat status	
Budżet województwa	18
Voivodship budget	
Wykresy	
Charts	
Wykres 1. Struktura dochodów i wydatków jednostek samorządu terytorialnego w 2022 r.	8
Chart 1. Revenue and expenditure structure of local self-government units in 2022	
Wykres 2. Struktura dochodów jednostek samorządu terytorialnego według rodzajów w 2022 r.	9
Chart 2. Revenue structure of local self-government units by types in 2022	
Wykres 3. Struktura wydatków jednostek samorządu terytorialnego według rodzajów w 2022 r.	10
Chart 3. Expenditure structure of local self-government units by types in 2022	
Wykres 4. Struktura dochodów gmin według rodzajów w 2022 r.	12
Chart 4. Gminas' revenue structure by types in 2022	
Wykres 5. Struktura wydatków gmin według rodzajów w 2022 r.	13
Chart 5. Gminas' expenditure structure by types in 2022	
Wykres 6. Struktura dochodów powiatów według rodzajów w 2022 r.	14
Chart 6. Powiats' revenue structure by types in 2022	
Wykres 7. Struktura wydatków powiatów według rodzajów w 2022 r.	15
Chart 7. Powiats' expenditure structure by types in 2022	
Wykres 8. Struktura dochodów miast na prawach powiatu według rodzajów w 2022 r.	16
Chart 8. Revenue structure of cities with a powiat status by types in 2022	
Wykres 9. Struktura wydatków miast na prawach powiatu według rodzajów w 2022 r.	17
Chart 9. Expenditure structure of cities with a powiat status in 2022	
Wykres 10. Struktura dochodów województwa według rodzajów w 2022 r.	18
Chart 10. Voivodship revenue structure by types in 2022	
Wykres 11. Struktura wydatków województwa według rodzajów w 2022 r.	19
Chart 11. Voivodship expenditure structure by types in 2022	
Uwagi metodyczne	20
Methodological notes	22

Spis tablic (tablice dostępne jako pliki do pobrania w formacie XLSX)

List of tables (tables available for download in XLSX format)

- Tablica 1. Dochody i wydatki jednostek samorządu terytorialnego na tle kraju w 2022 r.
Table 1. Revenue and expenditure of local self-government units against the background of the country in 2022
- Tablica 2. Dochody i wydatki jednostek samorządu terytorialnego
Table 2. Revenue and expenditure of local self-government units
- Tablica 3. Dochody jednostek samorządu terytorialnego według rodzajów
Table 3. Revenue of local self-government units by type
- Tablica 4. Dochody jednostek samorządu terytorialnego według działów
Table 4. Revenue of local self-government units by sections
- Tablica 5. Dochody gmin według rodzajów w 2022 r.
Table 5. Gminas' revenue by types in 2022
- Tablica 6. Dochody gmin według działów w 2022 r.
Table 6. Gminas' revenue by sections in 2022
- Tablica 7. Dochody powiatów według rodzajów w 2022 r.
Table 7. Powiats' revenue by types in 2022
- Tablica 8. Dochody powiatów według działów w 2022 r.
Table 8. Powiats' revenue by sections in 2022
- Tablica 9. Dochody miast na prawach powiatu według rodzajów w 2022 r.
Table 9. Revenue of cities with powiat status by types in 2022
- Tablica 10. Dochody miast na prawach powiatu według działów w 2022 r.
Table 10. Revenues of cities with powiat status by sections in 2022
- Tablica 11. Wydatki jednostek samorządu terytorialnego według rodzajów
Table 11. Expenditure of local self-government units by types
- Tablica 12. Wydatki jednostek samorządu terytorialnego według działów
Table 12. Expenditure of local self-government units by sections
- Tablica 13. Wydatki gmin według rodzajów w 2022 r.
Table 13. Gminas' expenditure by types 2022
- Tablica 14. Wydatki gmin według działów w 2022 r.
Table 14. Gminas' expenditure by sections in 2022
- Tablica 15. Wydatki powiatów według rodzajów w 2022 r.
Table 15. Powiats' expenditure by types in 2022
- Tablica 16. Wydatki powiatów według działów w 2022 r.
Table 16. Powiats' expenditure by sections in 2022
- Tablica 17. Wydatki miast na prawach powiatu według rodzajów w 2022 r.
Table 17. Expenditure of cities with powiat status by types in 2022
- Tablica 18. Wydatki miast na prawach powiatu według działów w 2022 r.
Table 18. Expenditure of cities with powiat status by sections in 2022
- Tablica 19. Dochody i wydatki gmin na 1 mieszkańca w 2022 r.
Table 19. Gminas' revenue and expenditure per capita in 2022
- Tablica 20. Dochody i wydatki powiatów na 1 mieszkańca w 2022 r.
Table 20. Powiats' revenue and expenditure per capita in 2022
- Tablica 21. Dochody i wydatki miast na prawach powiatu na 1 mieszkańca w 2022 r.
Table 21. Revenue and expenditure of cities with powiat status per capita in 2022

**W wersji angielskiej: przedmowa, spis treści, tablice, wykresy i uwagi metodyczne.
In English version: preface, contents, tables, charts and methodological notes.**

Objaśnienia znaków umownych

Symbols

Symbol Symbol	Opis Description
Kreska (-)	oznacza, że zjawisko nie wystąpiło magnitude zero
Zero: (0,0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05 magnitude not zero, but less than 0,05 of a unit
Kropka (.)	oznacza: brak informacji, konieczność zachowania tajemnicy statystycznej lub że wypełnienie pozycji jest niemożliwe albo niecelowe data not available, classified data (statistical confidentiality) or providing data impossible or purposeless
„W tym” ”Of which”	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy indicates that not all elements of the sum are given
Comma (,)	used in figures represents the decimal point

Ważniejsze skróty

Major abbreviations

Skrót Abbreviation	Pełna nazwa Complete name
zł	złoty
PLN	złoty
tys.	tysiąc
mln	milion
r.	rok
np.	na przykład
p. proc.	punkt procentowy
poz.	pozycja
tj. i.e.	to jest that is
Dz. U.	Dziennik Ustaw

Synteza Executive summary

Budżety jednostek samorządu terytorialnego Budgets of local self-government units

Według stanu w dniu 1 stycznia 2022 r., na terenie województwa podlaskiego funkcjonowało 14 powiatów, 3 miasta na prawach powiatu oraz 118 gmin¹. Miasta na prawach powiatu realizują równocześnie zadania gmin oraz powiatów i sporządzają jeden budżet, dlatego też dochody i wydatki gmin podane zostały bez dochodów i wydatków gmin mających status miasta na prawach powiatu, natomiast dochody i wydatki miast na prawach powiatu przedstawiono łącznie dla części gminnej oraz powiatowej. Dane zawarte w niniejszym opracowaniu dotyczą zatem 115 gmin, wśród których 10 posiadało status gminy miejskiej, 27 – gminy miejsko-wiejskiej, a 78 – gminy wiejskiej. Liczba jednostek na poszczególnych poziomach i ich status nie uległy zmianie w porównaniu z poprzednim rokiem.

Dochody, wydatki i wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego w 2022 r. kształtowały się następująco:
Budget revenue, expenditure and the result of local self-government units in 2022 was as follows:

Wyszczególnienie Specification	Dochody Revenue	Wydatki Expenditure	Wynik Result	Dochody Revenue	Wydatki Expenditure	Dochody Revenue	Wydatki Expenditure	Wynik Result	na 1 mieszkańca per capita	
									Dochody Revenue	Wydatki Expenditure
	w tys. zł in thousand PLN			2021=100		w zł in PLN		2021=100		
Ogółem Total	10422373,9	10505857,0	-83483,1	106,1	114,5	9 095,83	9 168,69	-72,86	106,7	115,2
Gminy ^a Gminas ^a	5099784,3	5105804,7	-6020,4	110,7	120,3	7 045,88	7 054,19	-8,32	111,4	121,1
miejskie urban	978544,3	988660,5	-10116,1	105,0	112,0	6 263,49	6 328,24	-64,75	106,0	113,2
miejsko-wiejskie urban-rural	1582063,3	1626581,9	-44518,6	110,2	122,1	6 730,47	6 919,86	-189,39	110,6	122,6
wiejskie rural	2539176,6	2490562,3	48614,3	113,3	122,6	7 636,46	7 490,26	146,21	114,2	123,6
Powiaty Powiats	1280469,1	1326658,8	-46189,7	113,4	129,7	1 769,10	1 832,92	-63,82	114,2	130,6
Miasta na prawach powiatu City with powiat status	3321572,9	3362385,7	-40812,8	98,0	104,8	7 870,21	7 966,91	-96,7	98,4	105,3
Województwo Voivodship	720547,6	711007,8	9539,8	103,5	102,1	628,84	620,51	8,33	104,1	102,8

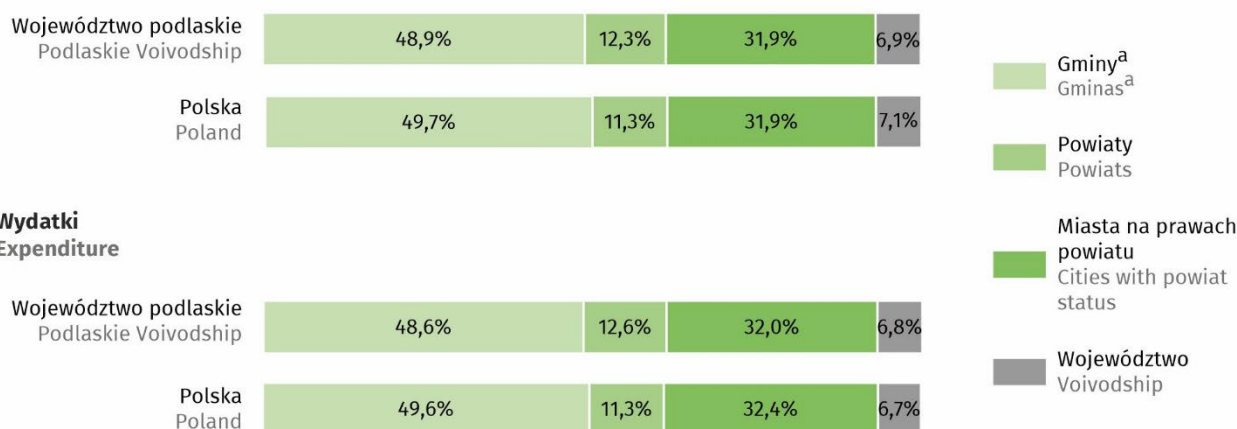
a Bez gmin mających status miasta na prawach powiatu.
a Excluding gminas which are cities with a powiat status.

W 2022 r. jednostki samorządu terytorialnego województwa podlaskiego osiągnęły dochody ogółem w wysokości 10422,4 mln zł. Były one o 6,1% wyższe od uzyskanych w 2021 r. i stanowiły 3,0% łącznych dochodów jednostek samorządu terytorialnego z terenu całego kraju.

¹ W tym 3 gminy mające status miasta na prawach powiatu.

Wykres 1. Struktura dochodów i wydatków jednostek samorządu terytorialnego w 2022 r.

Chart 1. Revenue and expenditure structure of local self-government units in 2022

Dochody**Revenue**

a Bez gmin mających status miasta na prawach powiatu

a Excluding gminas that are cities with a powiat status.

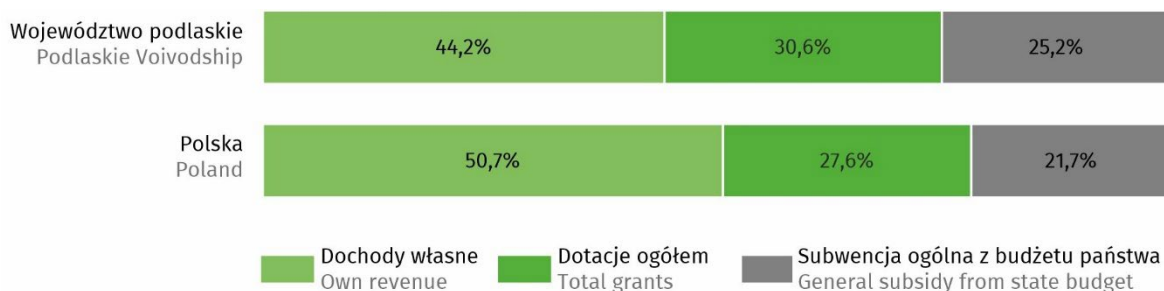
Spośród jednostek samorządu terytorialnego w województwie podlaskim największy udział w realizacji dochodów, wynoszący 48,9% (w 2021 r. – 46,9%), miały gminy. Stosunkowo wysoki odsetek, sięgający 31,9% (rok wcześniej – 34,5%), stanowiły dochody miast na prawach powiatu. Udział dochodów powiatów ukształtował się na poziomie 12,3% (przed rokiem – 11,5%), a województwa – 6,9% (w poprzednim roku – 7,1%).

Z ogólnej kwoty dochodów jednostek samorządu terytorialnego na dochody własne przypadało 4609,7 mln zł (44,2%), co oznacza wzrost o 16,2% w stosunku do 2021 r. Największy ich udział w dochodach ogółem odnotowano w miastach na prawach powiatu, w których wyniósł on 51,7%. W gminach ukształtował się na poziomie 41,7%, w powiatach – 38,7%, a w województwie – 37,3%.

W 2022 r. jednostki samorządu terytorialnego otrzymały dotacje w kwocie 3184,6 mln zł (30,6% dochodów ogółem), tj. o 8,4% wyższej niż rok wcześniej. Udział dotacji w dochodach ogółem jednostek samorządu terytorialnego wahał się od 22,1% w województwie do 37,2% w gminach.

Wykres 2. Struktura dochodów jednostek samorządu terytorialnego według rodzajów w 2022 r.

Chart 2. Revenue structure of local self-government units by types in 2022

Ponadto jednostkom samorządu terytorialnego przekazano środki z tytułu subwencji ogólnej z budżetu państwa w kwocie 2628,1 mln zł (25,2% dochodów ogółem), czyli o 10,0% niższej niż rok wcześniej. Jej dominujący składnik (62,7%) stanowiła część oświatowa – 1646,8 mln zł. Największy udział subwencji ogólnej odnotowano w dochodach województwa (40,6%), a najmniejszy – w dochodach gmin (21,1%).

W 2022 r. dochody ogółem jednostek samorządu terytorialnego przypadające na 1 mieszkańca województwa podlaskiego ukształtowały się na poziomie 9096 zł, tj. o 6,7% wyższym niż rok wcześniej.

Łączne wydatki jednostek samorządu terytorialnego województwa podlaskiego poniesione w 2022 r. wyniosły 10505,9 mln zł i były o 14,5% wyższe niż w 2021 r. Stanowiły one 3,0% wydatków wszystkich jednostek samorządu terytorialnego w kraju.

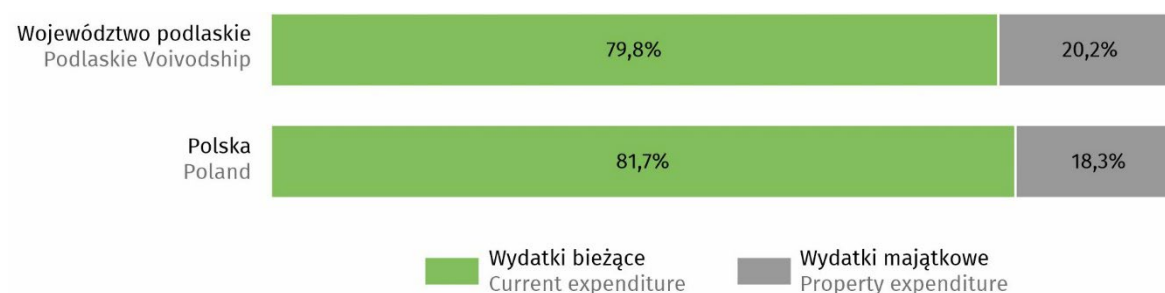
Wśród jednostek samorządu terytorialnego w województwie podlaskim największy udział w wydatkach, wynoszący 48,6% (w 2021 r. – 46,3%), miały gminy, a następnie miasta na prawach powiatu – 32,0% (rok wcześniej – 35,0%). Udział wydatków powiatów ukształtował się na poziomie 12,6% (w poprzednim roku – 11,1%), a województwa – 6,8% (przed rokiem – 7,6%).

Głównym obciążeniem budżetów jednostek samorządu terytorialnego były wydatki bieżące. W 2022 r. wyniosły one 8382,7 mln zł i stanowiły 79,8% wydatków ogółem. Oznacza to, że zwiększyły się one w odniesieniu do 2021 r. o 10,0%. Z ogólnej kwoty wydatków bieżących najwięcej, bo aż 2922,1 mln zł (27,8% łącznych wydatków jednostek samorządu terytorialnego) przeznaczono na wynagrodzenia, a 2273,3 mln zł (21,6%) – na wydatki zgrupowane w kategorii pozostałe. Udział wydatków bieżących w wydatkach ogółem jednostek samorządu terytorialnego oscylował od 65,3% w powiatach do 89,5% w miastach na prawach powiatu. Najwyższy odsetek środków przeznaczonych na wynagrodzenia stwierdzono w powiatach (34,2%), natomiast najniższy – w województwie (17,6%). Wydatki zgrupowane w kategorii pozostałe stanowiły największe obciążenie dla budżetów miast na prawach powiatu oraz województwa (po 23,6% ich wydatków), a najmniejsze – dla budżetów powiatów (19,6%).

W 2022 r. jednostki samorządu terytorialnego przeznaczyły na wydatki majątkowe 2123,2 mln zł (20,2% wydatków ogółem), tj. o 37,0% więcej niż przed rokiem. Z tego na inwestycje przekazano 2044,9 mln zł (19,5% wydatków ogółem), co stanowiło niemal całość wydatków majątkowych (96,3%). Wydatki majątkowe stanowiły największy odsetek w budżecie powiatów (34,7% ogólnych wydatków powiatów), a najmniejszy – w budżetach miast na prawach powiatu (10,5%).

Wykres 3. Struktura wydatków jednostek samorządu terytorialnego według rodzajów w 2022 r.

Chart 3. Expenditure structure of local self-government units by types in 2022

W 2022 r. największy udział w strukturze wydatków jednostek samorządu terytorialnego według działów klasyfikacji budżetowej miały nakłady na oświatę i wychowanie (28,2%), transport i łączność (14,2%), pomoc społeczną i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej (11,7%) oraz na rodzinę (10,4%). Środki przeznaczone na oświatę i wychowanie były największym obciążeniem dla budżetów miast na prawach powiatu i gmin (stanowiąc odpowiednio 39,1% i 26,9% wydatków wskazanych jednostek samorządu terytorialnego), wydatki na transport i łączność – dla budżetu województwa (31,5%) i budżetów powiatów (28,4%), natomiast środki na pomoc społeczną i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej – dla budżetów gmin (14,8%) i powiatów (12,0%), a na rodzinę – dla budżetów gmin (12,5%) i miast na prawach powiatu (11,9%).

Łączne wydatki jednostek samorządu terytorialnego województwa podlaskiego w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2022 r. osiągnęły 9169 zł (o 15,2% więcej niż przed rokiem).

Jednostki samorządu terytorialnego z terenu województwa podlaskiego zamknęły 2022 r. łącznym deficytem w wysokości 83,5 mln zł (wobec nadwyżki w kwocie 651,4 mln zł w 2021 r.). W analizowanym roku gminy, powiaty oraz miasta na prawach powiatu uzyskały ujemne wyniki budżetowe, natomiast województwo wypracowało nadwyżkę budżetową.

Budżety gmin Gminas' budgets

W 2022 r. łączne dochody gmin (bez miast na prawach powiatu) w województwie podlaskim wyniosły 5099,8 mln zł i stanowiły 3,0% dochodów gmin w kraju. W odniesieniu do 2021 r. dochody te wzrosły o 10,7%, przy czym dochody gmin wiejskich zwiększyły się o 13,3%, miejsko-wiejskich – o 10,2%, a miejskich – o 5,0%.

Największy udział w dochodach gmin ogółem w województwie miały gminy wiejskie – 49,8%. Dochody gmin miejsko-wiejskich stanowiły 31,0%, a gmin miejskich – 19,2% dochodów wszystkich gmin.

W omawianym roku głównym źródłem dochodów gmin były dochody własne w kwocie 2128,9 mln zł, tj. o 23,5% wyższej niż w 2021 r. Stanowiły one 41,7% ich łącznych dochodów. Odsetek dochodów własnych w dochodach ogółem tej grupy jednostek samorządu terytorialnego przekroczył przeciętny poziom w województwie w 42 gminach. Ich udział w dochodach poszczególnych gmin był zróżnicowany i wahał się od 21,7% w gminie Turośl do 70,0% w gminie Mielnik. Największą część (39,6%) dochodów własnych gmin stanowił udział w podatku dochodowym od osób fizycznych. Wpływy z tego tytułu wyniosły 843,1 mln zł i były o 45,9% wyższe niż przed rokiem.

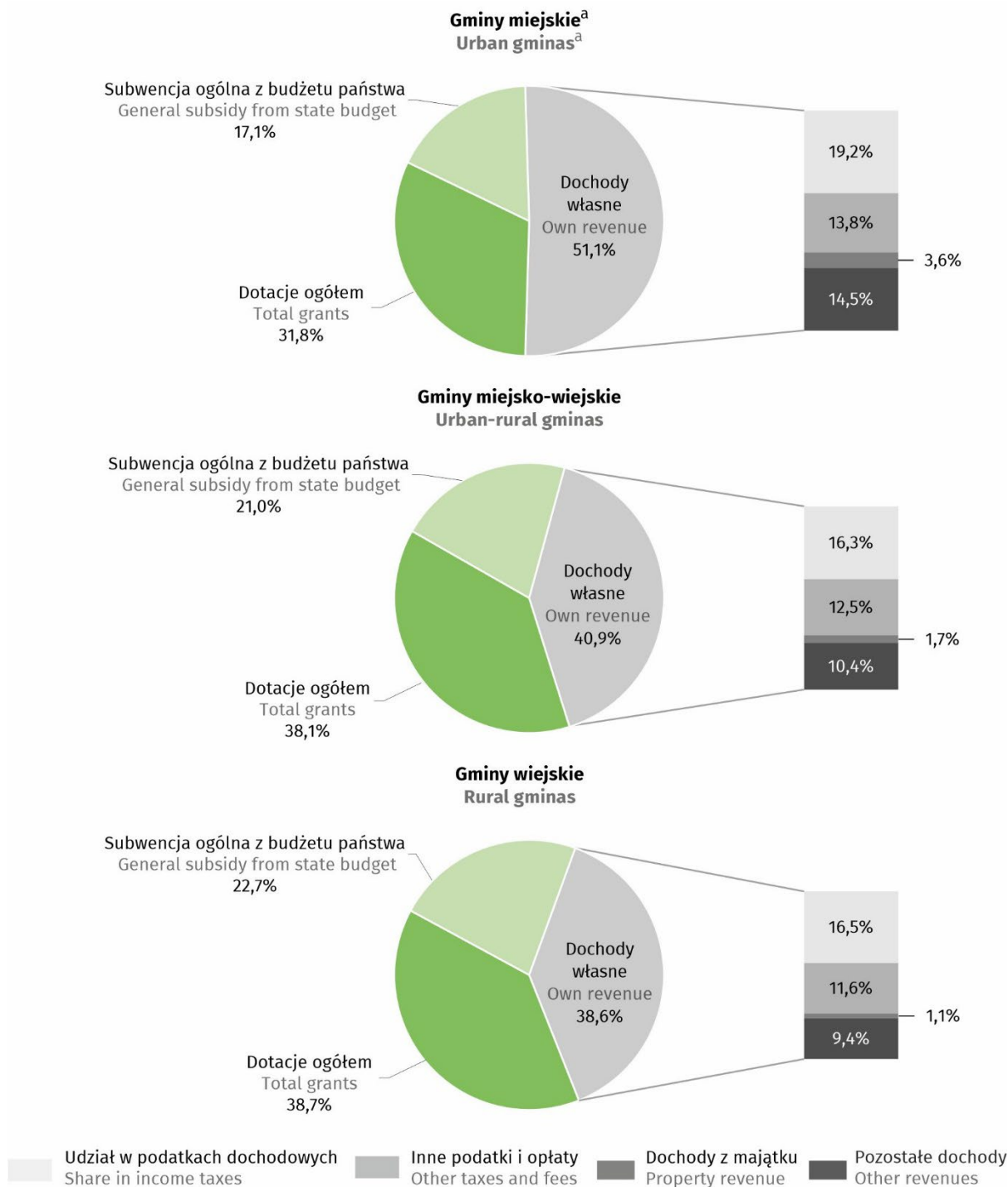
Dochody gmin z tytułu dotacji w 2022 r. osiągnęły poziom 1895,5 mln zł, co oznacza wzrost o 22,4% w ujęciu rocznym. Ich odsetek w dochodach omawianych jednostek samorządu terytorialnego ukształtował się na poziomie 37,2%. Największy udział w ogólnej kwocie dotacji, sięgający 42,5%, miały dotacje z budżetu państwa na zadania z zakresu administracji rządowej, a ich wartość wyniosła 805,1 mln zł (15,8% dochodów gmin ogółem). Środki z tytułu tych dotacji stanowiły największy odsetek w dochodach gmin Szudziałowo (21,9%) i Grabowo (21,4%), a najniższy – w gminach Mielnik (7,0%) oraz Narewka (7,3%).

W 2022 r. gminy województwa podlaskiego otrzymały z budżetu państwa subwencję ogólną w wysokości 1075,4 mln zł, tj. o 19,5% niższą niż rok wcześniej, a jej udział w strukturze dochodów gmin ukształtował się na poziomie 21,1%. Główną składową subwencji stanowiła część oświatowa, na którą przypadło 58,1% jej ogólnej kwoty. Udział subwencji ogólnej w dochodach gmin kształtował się między 6,3% w gminie Mielnik, a 36,3% w gminie Kolno.

W 2022 r. dochody gmin województwa podlaskiego w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły 7046 zł, tj. o 11,4% więcej niż przed rokiem. Najwyższą ich wartość odnotowano w gminie Mielnik – 13156 zł, natomiast najniższą w gminie Wasilków – 5096 zł.

Wykres 4. Struktura dochodów gmin według rodzajów w 2022 r.

Chart 4. Gminas' revenue structure by types in 2022

^a Bez gmin mających status miasta na prawach powiatu
^a Excluding gminas that are cities with a powiat status.

W omawianym roku wydatki gmin (bez miast na prawach powiatu) w województwie podlaskim wyniosły 5105,8 mln zł i stanowiły 2,9% wydatków gmin w Polsce. W odniesieniu do 2021 r. ich wartość zwiększyła się o 20,3%. Wzrost wydatków w skali roku odnotowano w gminach wiejskich województwa (o 22,6%), gminach miejsko-wiejskich (o 22,1%) i gminach miejskich (o 12,0%).

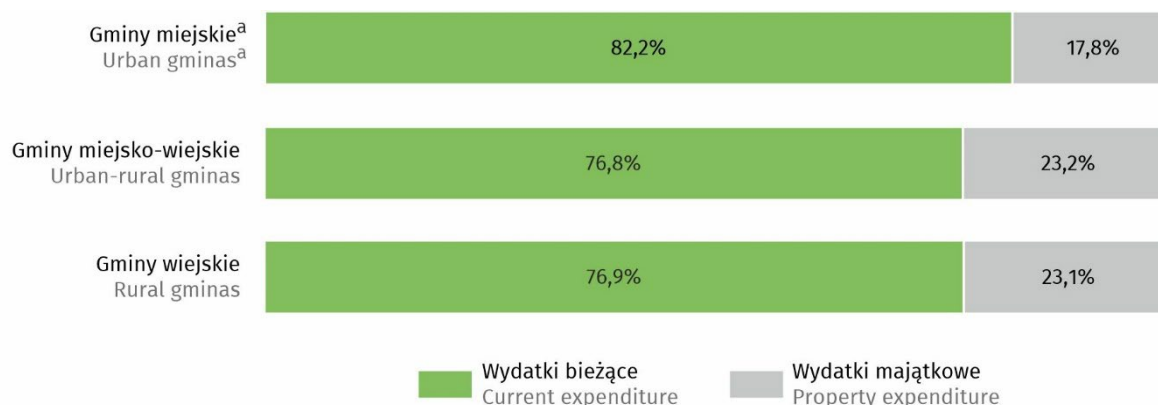
Największy udział w wydatkach gmin w województwie miały gminy wiejskie (48,8%), następnie gminy miejsko-wiejskie (31,8%), a najmniejszy – gminy miejskie (19,4%).

Głównym obciążeniem budżetów gmin były wydatki bieżące, które wyniosły 3977,3 mln zł i stanowiły 77,9% wydatków ogółem, a ich wartość zwiększyła się o 13,5% w odniesieniu do 2021 r. Wśród wydatków gmin 1227,8 mln zł (24,0%) stanowiły wydatki bieżące na wynagrodzenia, których wartość wzrosła o 9,4% w stosunku do poprzedniego roku. Największy udział środków przeznaczonych na ten cel odnotowano w wydatkach gminy miejskiej Siemiatycze (34,9%), a najmniejszy – w gminie Kobylin-Borzymy (13,8%).

Poza wydatkami bieżącymi, gminy ponosiły wydatki majątkowe, które w 2022 r. wyniosły 1128,5 mln zł i były o 52,3% wyższe w odniesieniu do zanotowanych w poprzednim roku. Stanowiły one 22,1% łącznych wydatków omawianych jednostek samorządu terytorialnego i prawie w całości (94,7%) zostały przeznaczone na inwestycje. W 2022 r. poziom wydatków inwestycyjnych poniesionych przez gminy osiągnął wartość 1068,9 mln zł i zwiększył się w skali roku o 45,3%. W poszczególnych gminach udział środków przeznaczonych na inwestycje w ogólnej puli wydatków był bardzo zróżnicowany i kształtował się od 5,1% w gminie Sidra do 51,1% w gminie Kobylin-Borzymy.

Wykres 5. Struktura wydatków gmin według rodzajów w 2022 r.

Chart 5. Gminas' expenditure structure by types in 2022

^a Bez gmin mających status miasta na prawach powiatu
^a Excluding gminas that are cities with a powiat status.

W strukturze wydatków gmin województwa podlaskiego według działów w 2022 r. największy udział miały oświata i wychowanie (26,9%) oraz rodzina (12,5%). Wydatki na oświatę i wychowanie wyniosły 1371,7 mln zł i w odniesieniu do poprzedniego roku wzrosły o 14,2%. Największy odsetek wydatków na ten cel przeznaczyły gminy Czarna Białostocka (39,2%) i Wasilków (38,5%), a najmniejszy – gminy Giby (11,0%) i Szczuczyn (14,2%). Wydatki w zakresie działu rodzina zamknęły się w kwocie 639,1 mln zł i w porównaniu z 2021 r. zmniejszyły się o 39,2%. Największy ich udział zanotowano w wydatkach gminy Czarna Białostocka (17,7%) i gminy miejskiej Zambrów (17,5%), natomiast najmniejszy – w gminach Narewka (5,8%) i Czyże (6,2%).

W 2022 r. wydatki gmin w województwie podlaskim przypadające na 1 mieszkańca ukształtowały się na poziomie 7054 zł i były o 21,1% wyższe niż rok wcześniej. Najwięcej środków w przeliczeniu na 1 mieszkańca wydatkowały gminy Mielnik (12223 zł) oraz Jasionówka (11287 zł), natomiast najniższe wydatki w przeliczeniu na 1 mieszkańca poniosły gminy Choroszcz (4990 zł) i Sztabin (5575 zł).

Gminy województwa podlaskiego zamknęły 2022 r. łącznym deficytem budżetowym w kwocie 6,0 mln zł (przed rokiem – nadwyżką w wysokości 362,5 mln zł). Ujemny wynik budżetowy zanotowano w dwóch rodzajach gmin, tj. w miejsko-wiejskich (w kwocie 44,5 mln zł) oraz miejskich (10,1 mln zł), natomiast w gminach wiejskich zanotowano nadwyżkę (48,6 mln zł). Spośród 40 gmin, których budżety zamknęły się deficytem, 20 gmin (tj. 50,0%) charakteryzowało się relacją wyniku do dochodów ogółem poniżej 5%. Wśród 75 gmin, które wypracowały nadwyżkę budżetową największą grupę (62 gminy, tj. 82,7%) stanowiły gminy, w których relacja wyniku do dochodów ogółem nie przekroczyła 10%. Największą nadwyżkę budżetową zanotowano w gminie Choroszcz (10,0 mln zł), a największy deficyt budżetowy wystąpił w gminie Ciechanowiec (16,7 mln zł).

Budżety powiatów Powiat's budgets

W 2022 r. powiaty województwa podlaskiego osiągnęły dochody w wysokości 1280,5 mln zł, tj. o 13,4% wyższe w stosunku do uzyskanych w 2021 r. Stanowiły one 3,3% dochodów powiatów w kraju.

W omawianym roku najwyższe dochody uzyskał powiat białostocki – 220,1 mln zł (17,2% dochodów ogółem powiatów województwa podlaskiego), a najniższe – powiat sejneński – 38,5 mln zł (3,0%).

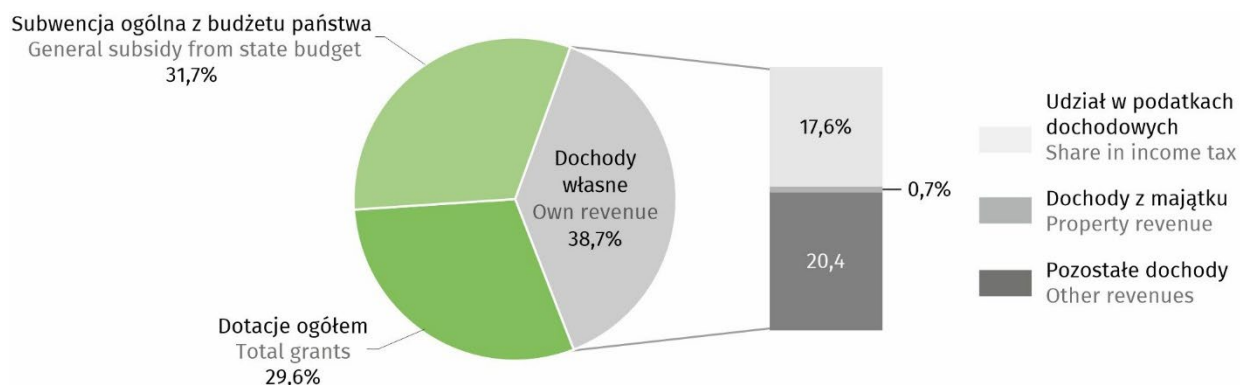
Dochody własne powiatów wyniosły 495,2 mln zł (o 25,5% więcej niż rok wcześniej) i stanowiły największy odsetek (38,7%) dochodów ogółem, przy czym 17,2% dochodów ogółem uzyskano z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych. Odsetek dochodów własnych w dochodach ogółem tej grupy jednostek samorządu terytorialnego przekroczył przeciętny poziom w województwie w 2 powiatach. Najwyższy ich udział zanotowano w powiecie białostockim (57,8%), a najniższy – w siemiatyckim (28,6%).

W 2022 r. powiaty otrzymały dotacje w wysokości 379,3 mln zł (o 19,6% więcej niż w poprzednim roku). Stanowiły one 29,6% dochodów ogółem. W ogólnej kwocie dotacji znaczący udział (34,2%) miały dotacje z budżetu państwa na zadania z zakresu administracji rządowej w wysokości 129,7 mln zł (10,1% dochodów ogółem). Najwyższy odsetek tego rodzaju dotacji w dochodach ogółem odnotowano w powiecie sejneńskim (20,9%), a najniższy – w wysokomazowieckim (7,0%).

Drugi pod względem wysokości udział (31,7%) w dochodach powiatów miała subwencja ogólna z budżetu państwa, która wyniosła 406,0 mln zł, tj. o 2,8% mniej niż przed rokiem. Najwyższy jej odsetek zanotowano w powiecie grajewskim (48,6%), a najniższy – w białostockim (14,4%). Na część oświatową przypadało 220,7 mln zł, tj. 54,4% subwencji ogólnej, a 17,2% łącznych dochodów powiatów.

Wykres 6. Struktura dochodów powiatów według rodzajów w 2022 r.

Chart 6. Powiat's revenue structure by types in 2022

W analizowanym roku dochody powiatów w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły 1769 zł i zwiększyły się o 14,2% w porównaniu z 2021 r. W skali województwa najwyższe dochody (2378 zł) przypadają na 1 mieszkańca powiatu siemiatyckiego, natomiast najniższe (1363 zł) – na 1 mieszkańca powiatu łomżyńskiego.

W 2022 r. wydatki powiatów województwa podlaskiego wyniosły 1326,7 mln zł, tj. o 29,7% więcej niż przed rokiem. Stanowiły one 3,3% wydatków powiatów w Polsce.

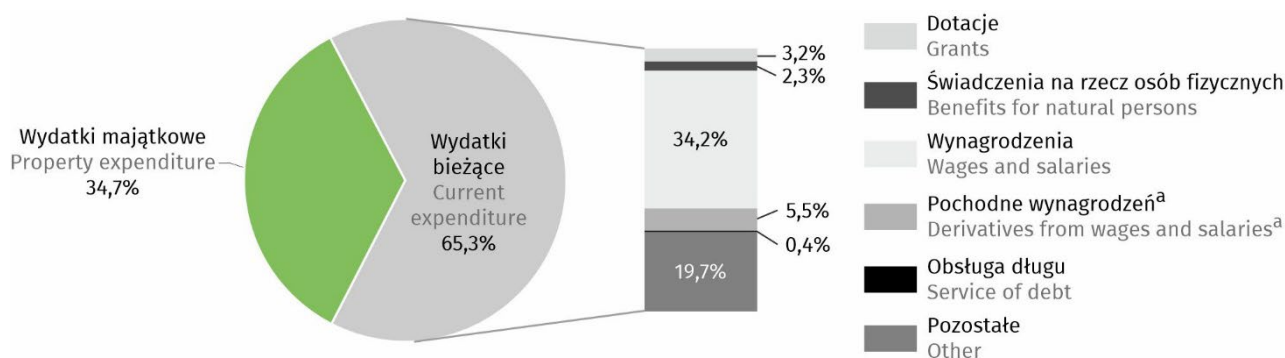
Najwyższe wydatki – w wysokości 235,2 mln zł (17,7% łącznych wydatków powiatów w województwie) – poniósł powiat białostocki, a najniższe – w kwocie 39,8 mln zł (3,0%) – powiat sejneński.

W strukturze wydatków powiatów dominowały wydatki bieżące, które osiągnęły wartość 866,3 mln zł, czyli 65,3% ich ogólnej wartości. Były one o 13,9% wyższe niż w 2021 r. Istotną część wydatków bieżących (52,4%) stanowiły środki przeznaczone na wynagrodzenia. Największy udział wydatków bieżących w ogólnej kwocie wydatków odnotowano w powiecie zambrowskim (86,9%), a najmniejszy – w łomżyńskim (48,2%). W 8 powiatach odsetek ten był wyższy niż przeciętnie w powiatach województwa.

Na wydatki majątkowe, stanowiące 34,7% wydatków ogółem, powiaty przeznaczyły 460,3 mln zł, czyli o 75,5% więcej niż w 2021 r. Środki te wydatkowano niemal w całości na zadania inwestycyjne (99,7%). Największy udział wydatków przeznaczonych na te zadania odnotowano w wydatkach ogółem powiatu łomżyńskiego (51,8%), a najmniejszy – zambrowskiego (11,1%).

Wykres 7. Struktura wydatków powiatów według rodzajów w 2022 r.

Chart 7. Powiaty' expenditure structure by types in 2022

a Obejmują składki na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i Fundusz Pracy oraz składkę na Fundusz Emerytur Pomostowych.
a Including contributions to compulsory social security, to the Labour Fund and a contribution to the Bridging Retirement Pension Fund.

W strukturze wydatków powiatów według działów dominowały środki przeznaczone na transport i łącznie (28,4%) oraz oświatę i wychowanie (18,6%). Najwyższy udział wydatków na transport i łącznie odnotowano w powiatach łomżyńskim (47,7%) i suwalskim (47,4%), natomiast w powiatach grajewskim i monieckim zarejestrowano najniższy udział wydatków na ten cel (odpowiednio 9,4% i 18,3%). Na oświatę i wychowanie największą część środków finansowych wydatkowano w powiatach grajewskim (39,9%) i zambrowskim (36,0%), a najmniejszą – w powiecie łomżyńskim (0,02%).

Powiaty województwa podlaskiego w przeliczeniu na 1 mieszkańca wydały 1833 zł, co oznacza wzrost o 30,6% w stosunku do poprzedniego roku. Najwyższe wydatki na 1 mieszkańca ponieśli powiaty siemiatycki (2512 zł) i wysokomazowiecki (2505 zł). Najniższe wydatki na 1 mieszkańca zanotowano w powiatach łomżyńskim (1379 zł) oraz białostockim (1510 zł).

W 2022 r. budżety powiatów województwa podlaskiego zamknęły się deficytem, wynoszącym 46,2 mln zł. (wobec nadwyżki w kwocie 106,8 mln zł w 2021 r.). Ujemny wynik budżetowy uzyskało 11 powiatów, w tym największy deficyt zanotowano w powiatach wysokomazowieckim (17,9 mln zł) oraz białostockim (15,1 mln zł). Nadwyżkę wykazały tylko 3 powiaty – suwalski (4,6 mln zł), zambrowski (3,1 mln zł) i hajnowski (1,7 mln zł).

Budżety miast na prawach powiatu

Budgets of cities with a powiat status

W 2022 r. dochody budżetów miast na prawach powiatu województwa podlaskiego, tj. Białegostoku, Łomży i Suwałk ukształtowały się na poziomie 3321,6 mln zł, czyli o 2,0% niższym niż w roku poprzednim. Dochody te stanowiły 3,0% dochodów miast na prawach powiatu w Polsce.

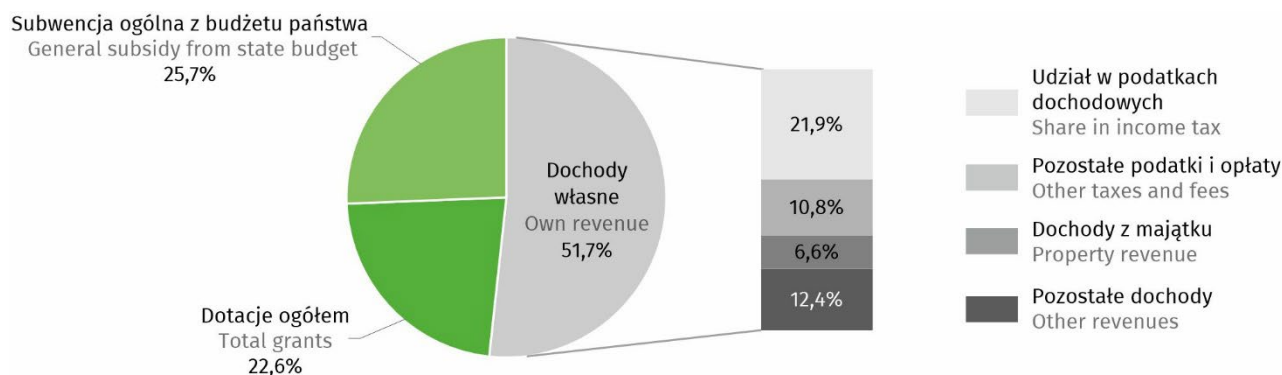
W strukturze dochodów miast na prawach powiatu w województwie dominowały dochody własne (51,7%), które w 2022 r. osiągnęły wartość 1716,5 mln zł, tj. o 7,9% wyższą niż przed rokiem. Udział dochodów własnych w dochodach ogółem ukształtował się następująco: w Białymstoku – 53,7%, Suwałkach – 48,8%, a w Łomży – 44,9%. Najwyższy odsetek dochodów własnych tej grupy jednostek samorządu terytorialnego (39,8% dochodów własnych i 20,6% dochodów ogółem) stanowiły udziały we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych, który wyniósł 682,9 mln zł oraz dochody z podatku od nieruchomości w wysokości 282,8 mln zł (16,5% dochodów własnych i 8,5% dochodów ogółem).

Dotacje stanowiły 22,6% dochodów miast na prawach powiatów. Z tego tytułu omawiane jednostki samorządu terytorialnego województwa podlaskiego otrzymały 750,9 mln zł, tj. o 15,7% mniej niż przed rokiem. Najwyższy udział dotacji w dochodach zanotowano w Łomży (25,2%), natomiast niższy wystąpił w Suwałkach i Białymstoku (odpowiednio 24,8% i 21,6%). W łącznej sumie dotacji znaczący udział (58,0%) miały dotacje celowe z budżetu państwa na zadania z zakresu administracji rządowej w wysokości 435,3 mln zł (13,1% dochodów ogółem), które spadły o 35,1% w skali roku. Ich najwyższy odsetek w dochodach ogółem odnotowano w Suwałkach (15,3%), a najniższy – w Białymstoku (12,3%).

Budżety miast na prawach powiatu zasilane były również subwencją ogólną z budżetu państwa, która w 2022 r. wyniosła 854,1 mln zł, co stanowiło 25,7% ich wpływów ogółem. W porównaniu z 2021 r. dochody z tego tytułu zmniejszyły się o 6,0%. Subwencja ogólna stanowiła 30,0% dochodów – Łomży, 26,4% Suwałk, i 24,7% – Białegostoku. Na część oświatową przypadało 788,0 mln zł, tj. o 7,8% więcej środków niż przed rokiem. Kwota ta stanowiła 92,3% subwencji ogólnej i 23,7% dochodów ogółem miast na prawach powiatu.

Wykres 8. Struktura dochodów miast na prawach powiatu według rodzajów w 2022 r.

Chart 8. Revenue structure of cities with a powiat status by types in 2022

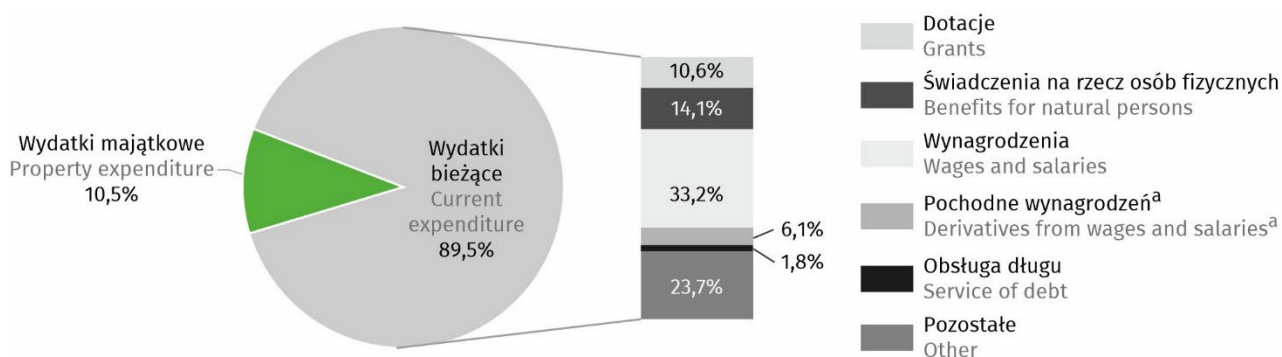

W 2022 r. dochody miast na prawach powiatu przypadające na 1 mieszkańca wyniosły 7870 zł i w porównaniu z poprzednim rokiem zmniejszyły się o 1,6%. W skali województwa najwyższe dochody na 1 mieszkańca, wynoszące 7952 zł, odnotowano w Białymstoku, następnie – 7785 zł – w Suwałkach, a najniższe – 7570 zł – w Łomży.

Wydatki miast na prawach powiatu w województwie podlaskim zamknęły się kwotą 3362,4 mln zł i w porównaniu z poprzednim rokiem zwiększyły się o 4,8%. Stanowiły one 2,9% wydatków miast na prawach powiatu w Polsce. Z ogólnej kwoty wydatków omawianych jednostek samorządu terytorialnego w województwie 68,9% zrealizowano w Białymstoku, 16,6% – w Suwałkach, a pozostałe 14,5% – w Łomży.

Wykres 9. Struktura wydatków miast na prawach powiatu według rodzajów w 2022 r.

Chart 9. Expenditure structure of cities with a powiat status in 2022

a Obejmują składki na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i Fundusz Pracy oraz składkę na Fundusz Emerytur Pomostowych.
 a Including contributions to compulsory social security, to the Labour Fund and a contribution to the Bridging Retirement Pension Fund.

W strukturze wydatków miast na prawach powiatu według rodzajów przeważały wydatki bieżące, które ukształtowały się na poziomie 3009,4 mln zł (tj. o 3,5% wyższym niż w roku poprzednim) i stanowiły 89,5% wydatków ogółem. Najwyższy udział wydatków bieżących odnotowano w Białymstoku (90,3%), a najniższy – w Łomży (85,4%). Znaczna ich część – 1115,4 mln zł, tj. 37,1% wydatków bieżących i 33,2% wydatków ogółem – została przeznaczona na wynagrodzenia i było to o 7,7% więcej niż przed rokiem. Drugą pod względem wysokości kwotę – 795,1 mln zł, tj. 26,4% wydatków bieżących i 23,7% wydatków ogółem – przeznaczono na wydatki zgrupowane w kategorii pozostałe.

Miasta na prawach powiatu przeznaczyły na wydatki majątkowe 353,0 mln zł, czyli o 17,0% więcej niż w 2021 r. Środki te wydatkowano niemal w całości (96,4%) na zadania inwestycyjne. Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem wyniósł 10,1% wobec 9,2% przed rokiem, przy czym najwyższy ich odsetek zanotowano w Łomży (14,6%), natomiast najniższy – w Suwałkach (9,2%).

Analiza wydatków miast na prawach powiatu według działów klasyfikacji budżetowej wykazała, że w 2022 r. najwyższą kwotę przeznaczono na oświatę i wychowanie – 1314,5 mln zł (39,1% wydatków ogółem), tj. o 11,6% więcej niż przed rokiem. Najwyższy udział środków przeznaczonych na ten cel (39,5%) zanotowano w wydatkach Białegostoku, a najniższy (37,4%) – w Suwałkach. Kolejnym działem, na który wydatkowano znaczną część środków finansowych była rodzina – 400,0 mln zł (11,9% wydatków ogółem), tj. o 38,3% mniej niż rok wcześniej. Najwyższy odsetek funduszy przeznaczonych na ten dział odnotowano w Suwałkach (13,6%), a najniższy – w Łomży (11,4%).

Miasta na prawach powiatu w przeliczeniu na 1 mieszkańca wydały 7967 zł, tj. o 5,3% więcej niż przed rokiem. Spośród omawianych jednostek najwyższe wydatki na 1 mieszkańca poniosło miasto Suwałki (8137 zł), następnie Łomża (8070 zł), a najniższe – Białystok (7906 zł).

W 2022 r. łączny wynik budżetowy miast na prawach powiatu w województwie podlaskim był ujemny i wyniósł 40,8 mln zł. Jego wartość wynikała z deficytu budżetowego dwóch miast na prawach powiatu, tj. Łomży w kwocie 30,1 mln zł i Suwałk w kwocie 24,2 mln zł oraz nadwyżki budżetowej miasta Białystok na poziomie 13,5 mln zł.

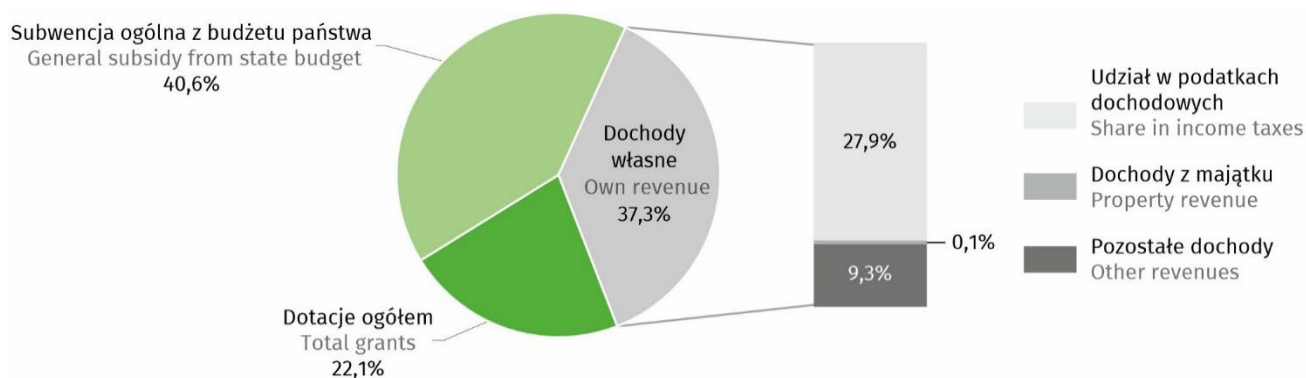
Budżet województwa Voivodship budget

W 2022 r. dochody województwa podlaskiego wyniosły 720,5 mln zł i były o 3,5% wyższe niż w roku poprzednim. Stanowiły one 2,9% dochodów województw w Polsce.

Dochody własne województwa ukształtowały się na poziomie 269,1 mln zł (o 5,0% wyższym niż rok wcześniej) i stanowiły 37,3% jego dochodów ogółem. Wśród dochodów własnych 127,6 mln zł, tj. 47,4% pochodziło z udziału w podatku dochodowym od osób prawnych. Było to o 6,7% mniej niż w 2021 r.

Wykres 10. Struktura dochodów województwa według rodzajów w 2022 r.

Chart 10. Voivodship revenue structure by types in 2022

Znaczna część dochodów województwa podlaskiego (40,6%) pochodziła z subwencji ogólnej z budżetu państwa, która w 2022 r. osiągnęła wartość 292,5 mln zł i była o 13,3% wyższa niż w poprzednim roku. W strukturze subwencji ogólnej dominowała część wyrównawcza subwencji ogólnej (26,3% dochodów ogółem) oraz jej część regionalna (7,5%). Wyniosły one łącznie 243,2 mln zł i stanowiły 33,8% dochodów województwa.

Dochody województwa podlaskiego uzupełniały dotacje, które w omawianym roku ukształtowały się na poziomie 158,9 mln zł (o 12,7% niższym niż w 2021 r.), a ich udział w dochodach województwa wyniósł 22,1%. Dominowały wśród nich dotacje z §§ 200, 620 oraz §§ 205, 625, które obejmują m.in. dotacje przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich. Wyniosły one 98,3 mln zł i stanowiły 13,6% dochodów województwa oraz 61,8% dotacji ogółem.

W 2022 r. dochody województwa podlaskiego przypadające na 1 mieszkańca ukształtowały się na poziomie 629 zł (o 4,1% wyższym niż rok wcześniej), w tym dochody własne na 1 mieszkańca wyniosły 235 zł (o 5,7% więcej niż w 2021 r.).

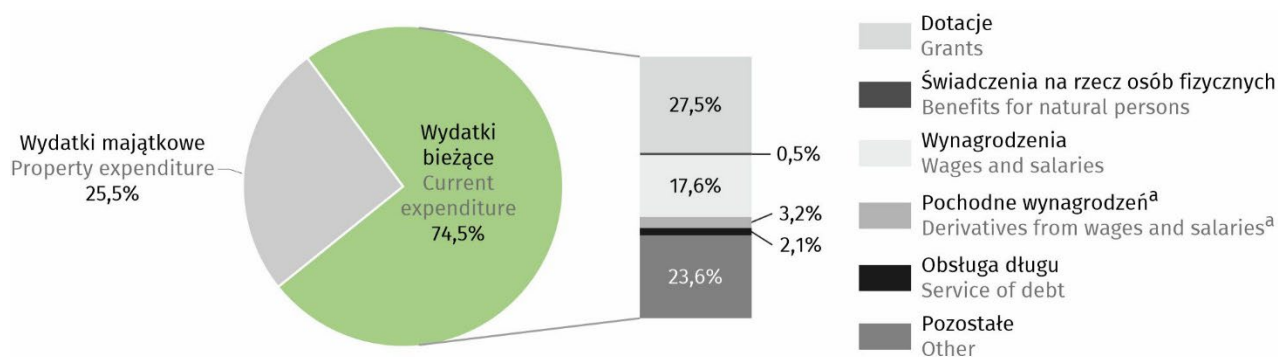
W 2022 r. wydatki województwa podlaskiego zamknęły się w kwocie 711,0 mln zł, tj. o 2,1% wyższej niż w roku poprzednim. Stanowiły one 3,0% wydatków województw w kraju.

W wydatkach województwa 74,5% stanowiły wydatki bieżące. W analizowanym roku osiągnęły one wartość 529,7 mln zł (czyli o 17,4% wyższą niż w 2021 r.), a największy udział w tych wydatkach miały dotacje (27,5% wydatków ogółem).

Wydatki majątkowe województwa wyniosły 181,3 mln zł, a ich udział w wydatkach ogółem ukształtował się na poziomie 25,5%. W odniesieniu do poprzedniego roku wydatki majątkowe spadły o 26,0%. Wydatki majątkowe niemal w całości były przeznaczone na inwestycje (97,4%).

Wykres 11. Struktura wydatków województwa według rodzajów w 2022 r.

Chart 11. Voivodship expenditure structure by types in 2022

a Obejmują składki na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i Fundusz Pracy oraz składkę na Fundusz Emerytur Pomostowych.

a Including contributions to compulsory social security, to the Labour Fund and a contribution to the Bridging Retirement Pension Fund.

Wśród wydatków województwa podlaskiego według działów klasyfikacji budżetowej dominowały środki na cele związane z transportem i łącznością, których wartość wyniosła 224,3 mln zł (31,5% wydatków ogółem). W 2022 r. wydatkowano ich o 26,7% mniej niż przed rokiem.

W 2022 r. wydatki samorządu województwa podlaskiego w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły 621 zł (tj. o 2,8% więcej niż rok wcześniej), z czego 154 zł (o 24,7% mniej niż w 2021 r.) wydatkowano na inwestycje.

Budżet samorządu województwa podlaskiego w 2022 r. zamknął się nadwyżką budżetową, która wyniosła 9,5 mln zł, podczas gdy w poprzednim roku zanotowano nadwyżkę w wysokości 0,4 mln zł.

Uwagi metodyczne

Przez **gospodarkę finansową** jednostek samorządu terytorialnego rozumie się procesy związane z gromadzeniem środków publicznych oraz ich rozdysponowaniem, a w szczególności: gromadzenie dochodów i przychodów publicznych, wydatkowanie środków publicznych, finansowanie potrzeb pożyczkowych budżetów jednostek samorządu terytorialnego (gmin, miast na prawach powiatu, powiatów oraz województw), zaciąganie zobowiązań angażujących środki publiczne, zarządzanie środkami publicznymi, zarządzanie długiem publicznym oraz rozliczenia z budżetem Unii Europejskiej.

Podstawę prawną określającą te procesy stanowi ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1634, z późn. zm.) i przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 157 poz. 1241, z późn. zm.), jak również ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r. poz. 559, z późn. zm.), ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2022 r. poz. 1526, z późn. zm.), ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2022 r. poz. 2094 z późn. zm.) oraz ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2022 r. poz. 2267, z późn. zm.).

Dochody i wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego są określone w uchwale budżetowej przez właściwe organy stanowiące na rok kalendarzowy (budżetowy), w terminach i na zasadach określonych w ustawach ustrojowych oraz ustawie o finansach publicznych.

Dochody i wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego grupuje się zgodnie z zasadami określonymi w ustawie o finansach publicznych, tj. w podziale na działy i rozdziały – określające rodzaj działalności oraz paragrafy – określające rodzaj dochodu, przychodu lub wydatku.

Prezentowane dane opracowano zgodnie ze szczegółową klasyfikacją dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych, ustalaną przez Ministra Finansów na mocy rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 513, z późn. zm.).

Na **dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego** składają się:

1) dochody własne, tj.:

- a) dochody z tytułu udziałów we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych i osób fizycznych,
- b) wpływy z podatków oraz opłat ustalanych i pobieranych na podstawie odrębnych ustaw, w tym podatek od nieruchomości, podatek rolny, podatek od środków transportowych, podatek od czynności cywilnoprawnych, opłata skarbową,
- c) dochody z majątku, np. dochody z najmu i dzierżawy oraz innych umów o podobnym charakterze,
- d) środki na dofinansowanie własnych zadań pozyskane z innych źródeł;

2) dotacje:

- a) z budżetu państwa na zadania: z zakresu administracji rządowej, własne, realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej,
- b) na zadania realizowane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego,
- c) otrzymane z państwowych funduszy celowych,
- d) z §§ 200, 620 oraz z §§ 205, 625, które obejmują m.in. dotacje przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich,
- e) pozostałe dotacje;

3) subwencja ogólna z budżetu państwa, która składa się z części: wyrównawczej, oświatowej, rekompensującej, równoważącej i regionalnej.

Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego obejmują:

- 1) wydatki bieżące, tj.:
 - a) dotacje, w tym dla samorządowych zakładów budżetowych,
 - b) świadczenia na rzecz osób fizycznych,
 - c) wydatki bieżące jednostek budżetowych, w tym: wynagrodzenia, pochodne do wynagrodzeń, zakup materiałów i usług,
 - d) wydatki bieżące na obsługę długu publicznego,
 - e) pozostałe wydatki bieżące;
- 2) wydatki majątkowe, w tym inwestycyjne.

Wynik finansowy budżetu jednostki samorządu terytorialnego (nadwyżka/deficyt) to odpowiednio dodatnia lub ujemna różnica między dochodami a wydatkami jednostki samorządu terytorialnego.

Informacje dotyczące budżetów jednostek samorządu terytorialnego zaprezentowano na podstawie sprawozdawczości Ministerstwa Finansów.

Informacje za rok 2022 zostały podane na podstawie danych nieostatecznych i mogą ulec zmianie w następnych publikacjach Urzędu Statystycznego.

Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się nieznacznie różnić od podanych wielkości „ogółem”.

Liczby względne (wskaźniki, odsetki) obliczono na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.

Przy przeliczaniu dochodów i wydatków na 1 mieszkańca przyjęto liczbę ludności według stanu w dniu 30 czerwca, która została opracowana na bazie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021 (NSP 2021).

Methodological notes

Public finance includes processes connected with the accumulation and allocation of public funds, and particularly: collecting and accumulating revenue, spending public funds, financing of loan needs of the state budget and of the budgets of local government units (i.e. gminas, cities with powiat status, powiats and voivodships), incurring liabilities involving public funds, managing public funds and public debt, as well as settlements with the European Union budget.

The legal basis defining such processes is the Act on Public Finances of 27 August 2009 (Journal of Laws 2009 item 305, with later amendments) and regulations introducing the Act on Public Finances (Journal of Laws 2009 No 157 item 1241, with later amendments). With respect to the financial management of local government units, the legal basis is additionally provided by the Act of 8 March 1990 on Gmina Local Government (Journal of Laws 2021 item 1372, with later amendments), the Act of 5 June 1998 on Powiat Local Government (Journal of Laws 2020 item 920, with later amendments), the Act of 5 June 1998 on Voivodship Local Government (Journal of Laws 2020 item 1668, with later amendments) and the Act of 13 November 2003 on Revenues of Local Government Units (Journal of Laws 2021 item 1672, with later amendments).

Revenue and expenditure of the budgets of local government units are determined in the budgetary law passed by relevant councils for a period of one calendar year (a budgetary year) within the periods and in accordance with the principles set forth in statutory acts and in the Act on Public Finances.

Revenue and expenditure of the state budget and of the budgets of local governments are grouped in accordance with the provisions in the Act on Public Finances, i.e. they are grouped into sections and subsections – defining types of activity, and into paragraphs – defining types of revenue, income or expenditure.

The presented data were compiled in accordance with the detailed classification of income, expense, revenue and expenditure, and funds from foreign sources, specified by the Minister of Finance in the Regulation of the Minister of Finance of 2 March 2010 on the detailed classification of income, expense, revenue and expenditure, and funds from foreign sources (Journal of Laws 2014 item 1053, with later amendments).

Budget revenue of local government units comprises:

1) own revenue, i.e.:

- a) revenue from shares in receipts from corporate and personal income taxes,
- b) receipts from taxes and fees established and collected on the basis of separate acts, including the tax on real estate, the agricultural tax, the tax on means of transport, the tax on civil law transactions, stamp duty,
- c) revenue from property, e.g. revenue from renting and leasing as well as agreements of a similar character,
- d) funds for additional financing of own tasks from other sources;

2) grants:

- a) grants from the state budget for: the task within government administration, own tasks, and tasks realised on the basis of agreements with government administration units,
- b) for tasks realised on the basis of agreements between local self-government units,
- c) received from the state targeted funds,
- d) from §§ 200, 620 and §§ 205, 625, which include, among others, grants provided under programmes financed with European funds and other foreign funds that are not reimbursable or payments from the European funds budget,
- e) other grants;

3) general subsidy from the state budget, comprising equalisation, educational, compensating, balancing, and regional parts).

Budget expenditure of local government units comprise:

- 1) current expenditure, i.e.:
 - a) subsidies, including the ones for local government budgetary establishments,
 - b) benefits for natural persons,
 - c) current expenditure of budgetary units, including wages and salaries, derivatives from wages and salaries, purchase of goods and services,
 - d) current expenditure on service of public debt,
 - e) other current expenditure;
- 2) property expenditure, including investment ones.

Financial result of a local government unit (surplus/deficit) is a positive or a negative difference between revenue and expenditure of a local government unit.

Information concerning local government units' budget is presented on the basis of reporting of the Ministry of Finance.

Information for 2022 are presented on the basis of data that are semi-finalised and may differ from the ones published in next elaborations of the Statistical Office.

Due to the rounding of data, in some cases sums of components may slightly differ from the amount given in the item "total".

Relative numbers (indices, percentages) are calculated on the basis of absolute data expressed with a higher precision than that in the tables.

When computing revenue and expenditure per capita, the population number as of June 30 was taken into account, which was based on the results of the Population and Housing Census 2021 (NSP 2021).